

Nr 188.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39, i vad proposition avser anslag under kommunikationsdepartementets verksamhetsområde med undantag för affärsverken.

(4:e avd.)

Under här nedan angivna rubriker behandlar utskottet framlagda förslag rörande förskottsanslag å beredskapsstaten för budgetåret 1938/39 i vad avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde med undantag dock för affärsverken.

Driftbudgeten.

1:o) **Bidrag till vägarbeten.** I proposition nr 275 med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 74—76) att till Bidrag till vägarbeten å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 65,200,000 kronor.

Med skrivelse den 12 februari 1938 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkommit med uppgifter över arbeten, vilka lämpligen kunna igångsättas vid en eventuellt inträffande ekonomisk depression i ändamål att bereda arbetstillfällen.

De vägarbeten, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatt lämpligen skulle komma till utförande, finnas sammanfattade länsvis å särskilda förteckningar, till vilka torde få hänvisas. Enligt vad styrelsen meddelar, har den av styrelsen framlagda planen över vägarbetena uppgjorts med ledning av förslag, avgivna av länsstyrelserna efter av vägingenjörerna i samråd med vederbörande vägstyrelser verkställda utredningar. Vid dessa utredningar hade, yttrar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vägingenjörerna haft att bedöma, vilken tid som för vart och ett av de planerade företa-

gen kunde behöva avses till förberedande åtgärder för igångsättandet. Med ledning av dessa uppgifter hade de av vägingenjörerna redovisade vägarbetena vid planens utformning uppdelats i två huvudgrupper, den första, gruppen A, omfattande arbeten, som beräknades kunna igångsättas senast tre månader efter det att beslut därom meddelats, och den andra, gruppen B, omfattande arbeten, som beräknades kunna igångsättas tidigast tre och senast sex månader efter det att beslut därom meddelats.

Under budgetår 1938 skulle vid sidan av eljest planerade arbeten kunna utföras vägarbeten i följande omfattning:

	A (inom 3 mån.) Kronor	B (inom 6 mån.) Kronor	A + B Kronor
Kostnad	28,238,700	13,606,200	41.844,900
Statsbidrag	24,567,000	11,767,510	36.334,510

Genom forcering skulle dessa vägarbeten kunna under budgetåret 1938/39 bedrivas i följande utökade omfattning:

	A (inom 3 mån.) Kronor	B (inom 6 mån.) Kronor	A + B Kronor
Kostnad	48,095,600	27,056,480	75,152,080
Statsbidrag	41,837,000	23,401,143	65,238,143

Vid forcering skulle alltså för dessa extra ordinära vägarbeten enligt nu gällande regler utgå ett statsbidragsbelopp av 65,200,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

Då vägarbeten visat sig särskilt lämpade att bereda arbetstillfällen för arbetslösa och behovet av desammas utförande gör sig starkt gällande, tillstyrker jag, att å beredskapsstaten upptages ett anslag, motsvarande statsbidrag till de arbeten, som vid forcering kunna utföras under nästa budgetår, eller avrundat 65.2 miljoner kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om användningen av nämnda belopp. Jag förutsätter, att vägarbetena i regel skola utföras i vanlig ordning med statsbidrag av den storlek, som med hänsyn till omständigheterna kan finnas påkallad.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

I likhet med departementschefen finner utskottet lämpligt att även de med anslag från beredskapsstaten finansierade vägarbetena utföras »i vanlig ordning», d. v. s. normalt genom vägdistrikten. Det får förutsättas att vid uttagning av, respektive hänvisning av arbetskraft till dessa arbeten särskilt beaktas möjligheterna att genom desamma bereda sysselsättning åt arbetslösa.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till vägarbeten* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 65,200,000 kronor.

2:o) **Bidrag till byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, sid. 76 och 77) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av broar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 9,500,000 kronor.

Vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förenämnda skrivelse finnas fogade länsvis upprättade förteckningar över brobyggnader för vägväsendet, för vilka medel kunna upptagas å beredskapsplanen. Förteckningarna upptaga 95 företag med en sammanlagd kostnad av 16,110,000 kronor alternativt 13,447,000 kronor, beroende på vilket av de båda föreliggande förslagen till bro över Lule älv i närheten av Luleå, som kommer till utförande. Härav beräknas, att ett belopp av 11,260,000 kronor respektive 10,760,000 kronor skulle kunna nedläggas under budgetåret 1938/39, motsvarande ett statsbidrag av 9,517,000 kronor respektive 9,042,000 kronor.

Departementschefen anför följande:

I anslutning till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört vill jag för min del förorda, att å beredskapsstaten upptages ett anslag av 9.5 miljoner kronor för bidrag till byggande av broar, motsvarande en byggnadskostnad av något över 11 miljoner kronor. I fråga om brobyggnadsföretagen och sättet för deras utförande äger vad jag tidigare anfört om vägarbeten motsvarande tillämpning.

Såsom departementschefen framhållit bör beträffande brobyggnadsföretagen och sättet för deras utförande vad som tidigare anförts om vägarbetena äga motsvarande tillämpning.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av broar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 9,500,000 kronor.

3:o) **Stensättning av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 77—79) föreslagit riksdagen att till stensättning av vägar å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 8,300,000 kronor.

Med ledning av inkomna uppgifter rörande vägar som kunna ifrågakomma för stensättning hava stensättningsarbetena uppdelats i två hunvudgrupper, vilka båda grupper omfatta arbeten, som beräknas kunna igångsättas senast 3 månader efter det att beslut därom meddelats, dock tidigast vid nedan angivna tidpunkter:

	Belägg- ningsyta Kvm.	Kostnad Kronor
1. Företag, vilka enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens till Kungl. Maj:t den 21 maj 1937 överlämnade programförslag föreslagits att utföras under budgetåret 1939/1940.		
A. Företag, vilka beräknas kunna påbörjas 1 juli 1938	177,800	1,300,000
B. Företag, vilkas påbörjande är beroende av pågående vägarbeten men vilka beräknas kunna påbörjas våren 1939	257,000	1,815,000
2. Företag, vilka härutöver beräknas kunna påbörjas under budgetåret 1938/1939.		
A. Företag, vilka beräknas kunna påbörjas 1 juli 1938	578,500	3,900,000
B. Företag, vilkas påbörjande är beroende av pågående vägarbeten men vilka beräknas kunna påbörjas våren 1939.....	175,300	1,305,000
	1,188,600	8,320,000.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Stensättning av vägar* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 8,300,000 kronor.

4:o) **Hamn- och farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 4) föreslagit riksdagen att till hamn- och farledsarbeten å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 6,700,000 kronor.

Enligt väg- och vattenbyggandsstyrelsens föreliggande förslag skulle å beredskapsstaten kunna upptagas *dels* 3 miljoner kronor för utförande i statlig regi av fiske- och småbåtshamnar samt farleder för en beräknad kostnad av 3.5 miljoner kronor, *dels* 3 miljoner kronor för bidrag till byggande i annan ordning av handelshamnar till en sammanlagd kostnad av 5 miljoner kronor, *dels* ock 330,000 kronor för erforderlig förstärkning av styrelsens för hamn- och farledsarbeten avsedda maskinpark. Sammanlagt skulle sålunda kunna å staten upptagas ett anslag av 6,330,000 kronor. Härtill kommer medelsbehovet för fördjupningen av Tjuvholmssundet utanför Luleå, vilket företag beräknats kosta 750,000 kronor och vartill staden hemställt om statsbidrag med två tredjedelar av kostnaden, medan länsstyrelsen, som under vissa förutsättningar tillstyrkt förslaget, ansett halva kostnaden böra bestridas av statsmedel.

Utskottet.

Utan att i förevarande sammanhang taga slutlig ståndpunkt till frågan om vilka hamn- och farledsarbeten, som böra komma till utförande med

anlitande av å beredskapsstaten upptagna medel, har departementschefen föreslagit, att för ändamålet å nämnda stat upptages ett anslag av 6,700,000 kronor.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Hamn- och farledsarbeten* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 6,700,000 kronor.

5:o) **Instrument m. m. för statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 82) föreslagit riksdagen att till instrument m. m. för statens väginstitut å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 under sjätte huvudtiteln upptaga ett förskottsanslag av 75,000 kronor.

I det till väginstitutets verksamhet för budgetåret 1937/38 från automobil-skattedelen anvisade anslaget ingick ett belopp av 115,000 kronor till engångsanskaffning av möbler, bord och maskinell utrustning. På grund av anslagets natur av förslagsanslag kan det ej disponeras efter den 30 juni 1938, vadan alltså ny medelsanvisning av riksdagen erfordras för den del, 75,000 kronor, av anslaget, som avsetts för inredningen i institutets nybyggnad.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag om anvisande av anslag med 75,000 kronor till instrument m. m. I anslutning till vad som under en efterföljande punkt 10:o anföres, förutsätter utskottet, att, därest de allmänna förhållandena ej anses påkalla anlitande av ett dylikt å beredskapsstat anvisat anslag, förevarande anslagsfråga i vanlig ordning förelägges 1939 års riksdag.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Instrument m. m. för statens väginstitut* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 75,000 kronor.

6:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 82 och 83) föreslagit riksdagen att till Underhåll av vissa historiska byggnader m. m. å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 205,000 kronor.

Under det å sjätte huvudtiteln uppförda anslaget till underhåll av vissa historiska byggnader m. m. har riksdagen från och med budgetåret 1936/37 även anvisat medel till konserveringsarbeten å Bohus fästningsruin, Kalmar slott och Läckö slott. I riksstaten för nästa budgetår har under nämnda

anslagsrubrik beviljats ett belopp av 60,000 kronor för dessa konserveringsarbeten.

Enligt byggnadsstyrelsens till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag liggande utredning skulle arbeten utöver de i det årliga arbetsprogrammet upptagna kunna — inom åtta veckor efter det medel för ändamålet ställts till förfogande — igångsättas å Bohus fästningsruin för 62,150 kronor, å Kalmar slott för 120,000 kronor och å Läckö slott för 23,500 kronor eller sammanlagt 205,650 kronor. Byggnadsstyrelsen har uttalat, att ifrågavarande arbeten kunna betecknas såsom synnerligen önskvärda. I anslutning härtill har departementschefen tillstyrkt ett anslag å beredskapsstaten för ändamålet av 205,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 205,000 kronor.

7:o) **Bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid. 83—93) föreslagit riksdagen att till Bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 185,000 kronor.

Jokkmokks socken, som med en areal av över 18,000 kvadratkilometer land är den största socknen i riket, är — bortsett från Porjus samhälle med omnejd — elektrifierad endast i vad avser Jokkmokks kyrkostad och dess närmaste omgivning. Kyrkostaden erhåller för närvarande sin elektriska kraft från en mindre kraftstation i Vaimat, vilken, sedan det ursprungliga kraftbolaget måst likvidera, numera övertagits av socknens allmäningsfond. Kraftstationen har numera visat sig otillräcklig för tillgodoseende av samhällets alltmer stegrade behov av elektrisk kraft. Någon ökning av kraftuttagningen vid stationen i önskvärd utsträckning har emellertid befunnits icke kunna ske på grund av den ringa vattentillgången.

I syfte att lösa kyrkostadens kraftfråga ävensom tillgodose de övriga större byarnas länge kända behov av elektrisk kraft har *länsstyrelsen i Norrbottens län* framlagt ett förslag i ämnet. Enligt förslaget skulle elektrisk kraft erhållas från Porjus kraftstation och levereras till kyrkostaden och 24 byar inom socknen. För att organisera och finansiera elektrifieringsföretaget skulle konsumenterna sammansluta sig till en ekonomisk förening. Till denna skulle från allmäningsfonden utan kostnad överlämnas det nuvarande distributionsnätet i kyrkostaden, varjämte föreningsmedlemmarna i förhållande till antal tecknade andelar i föreningen skulle utföra naturaprestationer till vissa värden. Anläggningskostnaderna för företaget jämte kostnaderna för utredningar och teknisk kontroll hava beräknats till 410,000

kronor, i vilket belopp emellertid ej inräknats värdet av förutnämnda naturaprestationer, värderade till 180,000 kronor. Förenämnda belopp å 410,000 kronor har av länsstyrelsen föreslagits skola finansieras på så sätt, att staten bidrager med 185,000 kronor och kommunen med 30,000 kronor och att återstående belopp upplånas. Till säkerhet för detta lån, som skulle lämnas av allmänningsskatten, skulle avlämnas av föreningsmedlemmarna tecknade skuldförbindelser.

Vattenfallsstyrelsen, som funnit det framlagda förslaget lämpligt att läggas till grund för elektrifieringen och de ekonomiska beräkningarna vederhäftiga och betryggande, har tillstyrkt bifall till länsstyrelsens hemställan om statsbidrag till företaget.

Departementschefen har i ärendet anfört, bland annat, följande:

Då elektrifiering av en avlägsen bygd i allmänhet torde äga betydelse för dess framåtskridande i såväl materiellt som kulturellt hänseende, torde det föreligga anledning förvänta, att ett genomförande av det nu framlagda elektrifieringsprojektet beträffande Jokkmokks socken skall bli ur skilda synpunkter till avsevärt gagn för den därstädes bosatta befolkningen. De tidigare med statsbidrag genomförda elektrifieringsföretagen i Norrbottens län, avseende nordöstra finnbygden och Gällivare socken, hava enligt vad vattenfallsstyrelsen meddelat slagit väl ut och omfattats med stort intresse av därvarande befolkning. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då det för företagets genomförande på drägliga ekonomiska villkor för befolkningen inom Jokkmokks socken torde vara erforderligt, att statsmakterna lämna sin medverkan, vill jag, i anslutning till statsmakternas tidigare beslut om statsbidrag till de två förutnämnda, redan genomförda elektrifieringsföretagen, tillstyrka, att ett statsbidrag å 185,000 kronor utgår till företaget.

Såsom villkor för bidrag till elektrifieringsföretagets genomförande synes i likhet med vad tidigare skett böra fordras garanti för att företaget från början blir ekonomiskt säkerställt. Innan någon del av anslagsmedlen utbetalas, torde det därför böra visas, att vederbörlig distributionsförening bildats och på föreskrivet sätt registrerats samt att bindande teckning skett för minst det antal andelar, som planens genomförande förutsätter.

Med hänsyn till att de med genomförandet av ifrågavarande företag förbundna arbetena i icke obetydlig utsträckning äro av beskaffenhet att lämpligen böra utföras under en inträffande ekonomisk depression, synes med bestämmande av tidpunkten för genomförandet av företaget tills vidare böra anstå i avvaktan å utvecklingen å arbetsmarknaden. Medel för företaget synas därför böra upptagas å beredskapsstaten.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken* å beredskapsstat för budgetåret 1938 39 upptaga ett förskottsanslag av 185,000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Luftfartsfonden.

8:o) **Stationsbyggnad å Bulltofta flygplats.** Kungl. Maj:t har (bil. 11, punkt 36, sid. 210—217) föreslagit riksdagen att till Stationsbyggnad å Bulltofta flygplats å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 350,000 kronor.

Förevarande förslag om uppförande av stationsbyggnad å Bulltofta flygplats avser att inom en och samma byggnad inrymma erforderliga lokaler för såväl säkerhetstjänstens som trafiktjänstens och passagerarnas behov. Härigenom skulle en definitiv lösning av flygplatsens lokalfrågor på längre sikt komma till stånd.

Den föreslagna byggnaden, som är avsedd att uppföras av tegel, skulle i bottenvåningen innehålla en större expeditionslokal för avgående och ankommande passagerare och gods, en restauranglokal samt rum för tull och passpolis. Vidare skulle i bottenvåningen anordnas rum för postexpedition. I andra våningen skulle inrymmas lokaler för väderleks- och radiotjänst samt flygledning. Tredje våningen skulle utgöras av ett för flygledare avsett kontrolltorn, runt vilket skulle utföras en inspektionsplattform.

Kostnaderna för förslaget genomförande hava beräknats till sammanlagt 435,000 kronor med följande fördelning på olika poster:

Byggnadskostnader	kronor	350,000
Planeringsarbeten m. m.	»	50,000
Möbler och övriga inventarier samt omläggning av manöver-			
ledningar m. m.	»	20,000
Ritningar och kontroll	»	15,000
Summa kronor			435,000.

Av det sålunda erforderliga beloppet 435,000 kronor skulle Malmö stad tillskjuta ett belopp av 85,000 kronor, varför det å staten belöpande beloppet skulle uppgå till 350,000 kronor.

Departementschefen — som erinrat om att de å Bulltofta flygplats för närvarande förefintliga byggnaderna utgöras av trenne hangarbyggnader (nr 1, 2 och 3) samt en av två byggnader bestående, av aktiebolaget Aero-transport uppförd radiostation — har beträffande de nuvarande lokalförhållandena vid flygplatsen anfört följande:

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, äro de nuvarande lokalförhållandena vid Bulltofta flygplats i vissa avseenden mindre tillfredsställande. Expeditionslokalerna, vilka äro inrymda i en långa utefter hangarbyggnaden nr 2 och som i viss mån kunna sägas hava karaktären av ett proviso-

rium, äro otillräckliga och medföra på grund härav olägenheter såväl för passagerarnas bekvämlighet och trevnad som för personalen vid expedieringen av gods och post m. m. Lokaler för flygledningen samt för radio- och väderlekstjänsten äro mindre väl belägna i förhållande till varandra. Genom att radiotjänstavdelningen är förlagd till en mindre byggnad på fältet, medan den meteorologiska avdelningen och flygledningen äro inrymda i en tillbyggnad till hangarbyggnaden nr 3, försvåras i hög grad det intima samarbete, som är erforderligt mellan de olika grenarna av säkerhetstjänsten. Särskilt vid utövandet av flygledningen för flygplan, som landa under svåra väderleksförhållanden, är ett dylikt samarbete av stor vikt. För ett tillfredsställande samarbete erfordras, bland annat, att flygledaren från sin plats har fri utsikt över hela flygstationen med dess omgivningar och samtidigt kan manövrera flygplatsens signal- och belysningsanordningar. Han bör därjämte kunna konferera med radio- och väderlekspersonalen samt, om så befinnes nödvändigt, personligen följa resultatet av pejlingarna eller med stöd av väderlekskartorna själv bilda sig en uppfattning om väderlekssituationen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förvarande förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *Stationsbyggnad å Bulltofta flygplats* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 350,000 kronor.

9:o) **Utbyggnad av flygplatser.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, sid. 217—221) föreslagit riksdagen att till Utbyggnad av flygplatser å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

Flygfältsanläggningar hava sedan flera år kommit till utförande i syfte att motverka arbetslöshet. I stor utsträckning hava dylika anläggningar utförts genom statens arbetslöshetskommissions försorg och i andra fall genom vederbörande kommun mot åtnjutande av bidrag av statsmedel. Under erinran härom samt under framhållande av att arbeten av ifrågavarande slag, liksom vägarbetena, på grund av sin natur äro särskilt lämpade såsom beredskapsarbeten, har departementschefen — med utgångspunkt från en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppgjord preliminär plan rörande arbeten å flygfält i skilda delar av landet — framlagt förslag om upptagande å beredskapsstaten av ett belopp av 5 miljoner kronor för dylika arbeten. Arbetena förutsättas i vissa fall skola helt täckas av statsmedel, medan staten i andra fall avses skola lämna bidrag till vederbörande kommun. Det har ansetts böra få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om anslagets användning.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Utbyggnad av flygplatser* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

10:o) **Nybyggnad för statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har under kapitalinvestering och statens allmänna fastighetsfond (punkt 39, sid. 222—225) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för statens väginstitut å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 143,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition, nr 178, gjorda framställning anvisade 1936 års riksdag till nybyggnad för statens väginstitut under utgifter för kapitalökning och rubriken statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/37 ett reservationsanslag, att utgå av automobilskattemedel, av 250,000 kronor samt medgav, att för enahanda ändamål finge, i den mån så erfordrades, användas den vid utgången av då löpande budgetår kvarstående reservationen å det för samma budgetår under sjätte huvudtiteln anvisade anslaget till bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten. Ifrågavarande nybyggnad är avsedd att uppföras vid sydvästra sidan av Drottning Kristinas väg mellan tekniska högskolans studentkärs kårhus och statens provningsanstalts byggnad.

Kostnaderna för den beslutade nybyggnaden för statens väginstitut beräknas numera uppgå till 505,000 kronor, d. v. s. omkring 138,000 kronor mer än som ursprungligen beräknats. Detta förhållande sammanhänger i första hand med den inträdda allmänna prisstegringen men till en del även med ifrågasatta förändringar i den ursprungliga byggnadsplanen.

I anslutning härtill anför *departementschefen* bland annat följande:

Då de för byggnadsföretaget nu uppgjorda ritningarna ävensom kostnadsberäkningarna icke givit mig anledning till erinran, synas mig desamma böra läggas till grund för företaget. På grund av önskvärdheten att i konjunkturutjämnande syfte uppskjuta arbetsföretag, som utan större olägenheter kunna anstå, till tider med sämre arbetstillgång synes nu ifrågavarande byggnadsföretag icke för närvarande böra påbörjas. Därest riksdagen icke framställer någon erinran däremot, torde dock byggnadsföretaget få igångsättas, om förhållandena skulle motivera detta. För att emellertid kunna i ett sammanhang slutföra arbetet, därest så ur nyssnämnda synpunkter skulle finnas påkallat, torde för ändamålet erforderliga medel böra anvisas å beredskapsstaten. Utöver för själva byggnadsarbetet redan tillgängliga medel, tillhopa 362,125 kronor, skulle för företagets utförande erfordras ett belopp av 142,875 kronor, eller avrundat 143,000 kronor.

Utskottet.

Redan i 1936 års proposition om anslag till nybyggnad framhöllos de stora olägenheter, som väginstitutets otillfredsställande lokalförhållanden medförde för verksamheten. De tillgängliga utrymmena vore otillräckliga och därjämte splittrade med en del förlagd till statens provningsanstalt och en del till Sveriges geologiska undersöknings lokaler vid Frescati. Trångboddheten har visserligen sedermera kunnat minskas genom tillfällig förhyrning, men härigenom hava olägenheterna av splittringen endast ytterligare skärpts.

Till belysning av den vikt, som detta spörsmål tillmättes bland landets vägbbyggare, må erinras, att svenska vägstyrelsernas förbund i en den 23 april

1938 till kommunikationsdepartementet gjord framställning ansett sig böra framhålla väginstitutets forsknings- och undersökningsarbetens stora betydelse för vägväsendets fortsatta utbyggande och förbättring samt de allvarliga bekymmer, som dröjsmålet med lösningen av institutets byggnadsfråga måste väcka.

Ej minst med hänsyn till de omfattande vägbyggnadsföretag, som ingå i krisberedskapen, är det enligt utskottets mening av vikt, att väginstitutets verksamhet ej hämmas genom ogynnsamma lokalförhållanden. Det synes utskottet angeläget, att den redan beslutade nybyggnaden snarast igångsättes med anlitande av de medel, sammanlagt 362,125 kronor, som redan härför stå till Kungl. Maj:ts förfogande.

Då utskottet nu tillstyrker förslaget om anvisande därutöver av ytterligare erforderligt belopp, 143,000 kronor å beredskapsstat, förutsätter utskottet, att, därest de allmänna förhållandena ej anses påkalla anlitande av ett dylikt å beredskapsstat anvisat anslag, frågan om erforderligt tilläggsanslag i vanlig ordning förelägges 1939 års riksdag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Nybyggnad för statens väginstitut* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 143,000 kronor.

11:o) **Nybyggnad för lantmäterikontoret i Örebro.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, sid. 225—229) föreslagit riksdagen att dels till Nybyggnad för lantmäterikontoret i Örebro å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 100,000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i samband med att nämnda anslag tages i anspråk bestämma om villkoren för det i statsrådsprotokollet omförmälda markbytet mellan kronan och Örebro stad.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 17 augusti 1937 framlagt förslag om uppförande av en nybyggnad för lantmäterikontoret i Örebro för en beräknad kostnad av 225,000 kronor samt hemställt om anvisande för budgetåret 1938/39 av ett anslag för ändamålet å 100,000 kronor.

Efter att hava redogjort för den av byggnadsstyrelsen förebragta utredningen — innefattande jämväl yttranden i ärendet från *lantmäteristyrelsen* och *länsstyrelsen i Örebro län* ävensom ett av byggnadsstyrelsen i samråd med lantmäteristyrelsen uppgjort skissförslag för byggnadsföretaget — har *departementschefen* för egen del anfört följande:

Av den föreliggande utredningen torde framgå att de av lantmäterikontoret i Örebro disponerade lokalerna i Örebro slott äro mindre tillfredsställande ur olika synpunkter. Sålunda kan framhållas att såväl tjänstelokalerna, vilka bestå av tre rum, som de två arkivrummen äro för sitt ändamål otillräckliga samt jämväl i vissa hänseenden otidsenliga. Nu angivna förhållanden torde medföra olägenheter vid arbetets utförande, särskilt som allmänheten i stor utsträckning besöker lantmäterikontoret i arkivforsknings-

och andra ärenden. Då såväl lantmäteristyrelsen som byggnadsstyrelsen därjämte vitsordat behovet av nya lokaler för lantmäterikontoret, har jag ansett mig böra förorda, att åtgärder vidtagas i syfte att lösa lantmäterikontorets lokalfråga.

Vid de utredningar, som för ändamålet ägt rum, har det visat sig, att utvidgade lokaler icke lämpligen kunna beredas lantmäterikontoret inom Örebro slott. Länsstyrelsen är nämligen själv i behov av ökade lokaler och kan därför icke avstå ytterligare utrymme åt lantmäterikontoret. Vidare räknar länsstyrelsen med att en blivande uppbördsreform kan komma att medföra behov för länsstyrelsen att sedermera disponera även de av lantmäterikontoret nu innehavda lokalerna. Byggnadsstyrelsen har på grund av nu angivna förhållanden ansett mest lämpligt, att för lantmäterikontoret uppföres en särskild byggnad. Då någon för ändamålet lämplig, kronan tillhörig tomt icke finnes i Örebro, har länsstyrelsen inlett förhandlingar med staden i syfte att erhålla lämplig tomtmark för nybyggnaden. De förda förhandlingarna, vilka ännu ej lett till något preliminärt avtal men som enligt vad byggnadsstyrelsen meddelat torde hava alla förutsättningar att leda till resultat, syfta till att staden skulle till kronan överlåta ett område om 1,400 kvadratmeter, beläget vid Södra Hamnplatsen. Såsom ersättning för överlåtelsen har staden betingat sig, förutom visst förbehåll rörande slottsparken, varom överenskommelse kunde träffas, att till staden överlåtes den kronan tillhöriga s. k. Vaktnektebacken. Detta område, å vilket finnas uppförda flera byggnader, tillhöriga enskilda personer, av vilka någon avgift för nyttjanderätten emellertid av olika skäl icke ansetts kunna utkrävas, äger, enligt vad länsstyrelsen meddelat, för kronan endast ringa värde.

Kostnaderna för det ifrågasatta byggnadsföretaget hava av byggnadsstyrelsen beräknats till 225,000 kronor, däri inräknade kostnader för rivning av en å byggnadstomten befintlig magasinbyggnad. Då varken nämnda kostnadssumma eller de för byggnadsföretaget uppgjorda skissförslagen, vilka godkänts av lantmäteristyrelsen, givit mig anledning till erinran, anser jag mig böra biträda byggnadsstyrelsens nu framlagda förslag, att en särskild byggnad uppföres för lantmäterikontoret. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts rörande värdet i kronans hand av den s. k. Vaktnektebacken synes ej heller något vara att erinra mot att nämnda område överlåtes till Örebro stad såsom vederlag för den tomtmark, varå lantmäterikontorsbyggnaden avses skola uppföras.

Det belopp av 100,000 kronor, varom byggnadsstyrelsen gjort framställning, synes lämpligen kunna upptagas å beredskapsstaten. Samtidigt torde böra av riksdagen utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att bestämma om villkoren för här omförmälda markbyte mellan kronan och Örebro stad.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) till *Nybyggnad för lantmäterikontoret i Örebro* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 100,000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i samband med att nämnda anslag tages i anspråk bestämma om villkoren för det i statsrådsprotokollet omförmälda markbytet mellan kronan och Örebro stad.

12:o) **Ändringsarbeten inom Västerås slott.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 229—236) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ändringsarbeten inom Västerås slott* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 93,000 kronor.

13:o) **Nytt landsstatshus i Gävle. Konstnärlig utsmyckning av nytt landsstatshus i Gävle.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, sid. 236—239) föreslagit riksdagen att å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga *dels* till Nytt landsstatshus i Gävle ett förskottsanslag av 630,000 kronor, *dels ock* till Konstnärlig utsmyckning av nytt landsstatshus i Gävle ett förskottsanslag av 15,000 kronor.

Med bifall till ett av Kungl. Maj:t härom framlagt förslag fattade 1937 års riksdag beslut om uppförande av ett nytt landsstatshus i Gävle för en beräknad kostnad av 660,000 kronor. Samtidigt ställde riksdagen ett belopp av 195,000 kronor till förfogande för byggnadsföretagets påbörjande. Enligt en nu framlagd förnyad kostnadsberäkning skulle nyssnämnda kostnadssumma å 660,000 kronor på grund av stegrade arbets- och materialpriser behöva höjas med omkring 25 procent eller till 825,000 kronor. Den för byggnadsföretagets genomförande ytterligare erforderliga medelsanvisningen skulle i enlighet härmed belöpa sig till (825,000 — 195,000 =) 630,000 kronor. Denna summa samt ett belopp av 15,000 kronor för konstnärlig utsmyckning av det nya landsstatshuset föreslås nu skola upptagas å beredskapsstaten.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga

a) till *nytt landsstatshus i Gävle* ett förskottsanslag av 630,000 kronor,

b) till *Konstnärlig utsmyckning av nytt landsstatshus i Gävle* ett förskottsanslag av 15,000 kronor.

14:o) **Ökade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, sid. 239—243) föreslagit riksdagen att till Ökade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 200,000 kronor.

I skrivelse den 15 mars 1938 har *byggnadsstyrelsen* framlagt förslag om uppförande av en ny flygelbyggnad å länsresidenstomten i Karlstad för en beräknad kostnad av 516.500 kronor samt hemställt om anvisande för budgetåret 1938/39 av ett anslag å 200,000 kronor för byggnadsföretagets påbörjande.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

Av den lämnade redogörelsen framgår, att de av länsstyrelsen i Värmlands län för närvarande disponerade lokalerna äro otillräckliga. Vidare framstår

det såsom ett önskemål, att åt landsfogden och länsarkitekten om möjligt beredas tjänstelokaler i anslutning till landsstatshuset. Med hänsyn till, bland annat, nu angivna förhållanden hava sedan omkring tre år utredningar pågått i syfte att lösa de föreliggande lokalfrågorna. Till en början hava utredningarna inriktats på att genom ombyggnad av de på residenstomtens östra del belägna två flyglarna och en mellan dem liggande uthuslänga erhålla ökade och bättre lokalutrymmen. Enligt verkställda beräkningar skulle kostnaderna för en sådan ombyggnad i den omfattning, som erfordras för att en lösning på längre sikt av den föreliggande lokalfrågan skulle komma till stånd, uppgå till omkring 400,000 kronor. Då byggnadsstyrelsen med hänsyn till det dåliga skick, vari flyglarna för närvarande befinna sig, icke ansett sig kunna förorda, att kostnader av nämnda storleksordning nedläggas å en ombyggnad, har styrelsen låtit verkställa utredning rörande kostnaderna för uppförande av en nybyggnad på den östra delen av tomten, därvid flyglarna och uthuslängan skulle rivras. Enligt det på grundval härav upprättade, av byggnadsstyrelsen nu framlagda förslaget skulle en sådan nybyggnad draga en kostnad av 516,500 kronor.

Det sålunda utarbetade förslaget innebär, att å den plats, där nuvarande landsstatshusets flyglar äro belägna, samt å mellanliggande utrymme en nybyggnad skulle uppföras i två, delvis i tre våningar. I byggnaden skulle erhållas, förutom en del arkiv- och reservutrymmen för länsstyrelsen, lokaler åt landsfogden, vägingenjören, länsarkitekten och försvarsassistenten, varjämte vissa reservutrymmen vore avsedda att tillgodose länsarkitektkontorets och vägingenjörsexpeditionens blivande utvidgningsbehov. Genom att vägingenjörsexpeditionen förläggas till nybyggnaden kunna ytterligare utrymmen beredas för länsstyrelsen i huvudbyggnaden. Byggnadsstyrelsen har ansett sig böra förorda nu ifrågavarande förslag, och länsstyrelsen har för sin del tillstyrkt, att detsamma måtte komma till utförande.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört rörande de nuvarande flyglarnas tillstånd, finner jag i likhet med styrelsen desamma icke böra undergå en genomgripande och dyrbar ombyggnad. Då det av byggnadsstyrelsen nu framlagda förslaget synes på ett ändamålsenligt sätt lösa de förevarande lokalfrågorna och de i anslutning därtill uppgjorda ritningarna icke givit mig anledning till erinran liksom ej heller kostnadsberäkningarna för företaget, vilka sluta å 516,500 kronor, vill jag tillstyrka, att ifrågavarande förslag kommer till utförande.

Det belopp, 200,000 kronor, varom byggnadsstyrelsen för arbetets påbörjande gjort framställning, synes lämpligen böra upptagas å beredskapsstaten.

Utskottet.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Ökade lokaler för länsstyrelsen i Värmlands län* å beredskapsstat för budgetåret 1938/39 upptaga ett förskottsanslag av 200,000 kronor.

Stockholm den 27 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 185.